

Поповський Анатолій Михайлович,

доктор філологічних наук, професор кафедри українознавства та іноземних мов Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна

Лукомська Аліна Андріївна,

курсантка 4-го курсу Навчально-науково інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна

ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІМИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сьогодні Міністерство освіти і науки України змушено оперативно реагувати на зміни, зумовлені введенням воєнного стану на всій території України внаслідок збройної агресії російської федерації, та приймати чіткі рішення щодо організації навчального процесу, а також упровадження дистанційного навчання з метою забезпечення безпеки усіх учасників освітнього процесу.

Дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних та телекомунікаційних технологій, навчальних платформ, онлайн-курсів, що забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі [1].

Однак на практиці заклади вищої освіти стикаються з низкою проблем щодо організації якісної дистанційної форми навчання. До недоліків уналежнюємо:

– відсутність навичок роботи з інформаційними технологіями викладачів гуманітарних дисциплін, з одного боку, та високий рівень цих умінь у студентів, з іншого боку, призводить до однобічності навчального процесу, так би мовити, навчального дисонансу;

– відсутність чіткого керівництва викладача, що нині є необхідним для вивчення базових дисциплін;

– деякі види робіт з української мови неможливі без двосторонньої комунікації;

– відсутність гарантії, що студент навчається самостійно (вирішенням проблеми є контроль знань у режимі онлайн);

– слабе технічне забезпечення не дає змоги повноцінно забезпечити організацію навчального процесу за всіма видами навчальної діяльності та педагогічного спілкування;

– незахищеність авторських прав;

– невирішеність фінансових питань, що стосуються дистанційної освіти;

– неналагодженість процесу надання викладацьких послуг [2].

Сучасні вимоги до професійної підготовки фахівців ставлять перед вищими навчальними закладами нові завдання, найголовнішим з яких є формування мовної компетенції. Саме мовна підготовка особистості становить важливу характеристику її розвитку, адже через мову людина висловлює свої думки та враження, розкриває свій внутрішній світ та пізнає інших.

Мовну компетенцію характеризує засвоєння, усвідомлення мовних норм, які склалися історично в лексиці, фонетиці, орфоєпії, семантиці, граматиці та доречно застосування в будь-якій людській діяльності в процесі вживання певної мови. Це насамперед інтегративне явище, оскільки охоплює цілу низку спеціальних здібностей, навичок, стратегій, умінь, знань і тактик мовної поведінки для успішного здійснення мовленнєвої діяльності у відповідних умовах спілкування. Цей вид компетенції притаманний культурній та високоосвіченій людині, сформованій особистості [3, с. 250].

Саме мовна компетенція працівників поліції є однією з найважливіших елементів професійної підготовки їх. Зважаючи на те, що безпосередня діяльність поліцейського потребує від нього не лише професійної майстерності, а й широкої загальної освіти, вона невід'ємно пов'язана з інтенсивним як усним, так і писемним спілкуванням, а також передбачає досить широку мовленнєву практику, що своєю чергою тягне чітке вираження понять та категорій у різних сферах життя суспільства. Поліцейському під час виконання свої професійних обов'язків доводиться перебувати в різних комунікативних ролях, оскільки він спілкується з іншими посадовими особами та громадянами, веде ділове листування з іншими органами державної влади, складає процесуальні документи, проводить превентивну діяльність серед населення тощо. Порушення та недотримання поліцейським мовних та мовленнєвих норм може призвести до нерозуміння, а також негативної реакції у співрозмовника, що може негативно позначитися на подальшій професійній службі поліцейського.

Головною проблемою дистанційного навчання є складність, а іноді навіть неможливість дистанційного опанування окремих дисциплін, що мають на меті отримання практичних навичок. На наш погляд, заочне навчання мови є досить складним та неоднозначним процесом, адже опанування будь-якої мови включає різні види мовленнєвої діяльності: письмо, читання, говоріння, аудіювання, тому, вважаємо, що дистанційне навчання не може повністю замінити стаціонарну форму. Адже складно формувати мовленнєві навички за відсутності другого суб'єкта комунікації.

Мовна компетенція – один з найважливіших чинників формування професійного іміджу поліцейського, вона характеризується безпосереднім уживанням необмеженої кількості мовних одиниць, відповідних закономірностей їх функціонування, оперування ними для побудови різноманітних висловлювань – від найпростішого ословлення будь-якого почуття до передачі інтелектуальної інформації. Адже саме у сфері мовленнєвих реалізацій і виявляється своєрідність національної мови.

Оволодіння мовленнєвою компетенцією підводить особистість поліцейського до відповідних адекватних мовленнєвих дій, готує його до мовленнєвої практики в умовах природнього спілкування.

Варто відзначити, що мовленнєва компетентність особистості поліцейського визначається через його мовленнєвий досвід, який повинен містити практику професійного мовного спілкування, а також систематичне використання мови з метою пізнання особистості самої себе.

Отже, мовленнєва компетентність поліцейського відіграє важливу роль для його подальшої успішної професійної діяльності. Адже якісне володіння культурою писемного та усного мовлення створює передумови для його успішної професійної діяльності. Через те вважаємо, що дистанційна форма навчання ніяк не може надати високий рівень знань щодо володіння українською мовою, оскільки головним завданням викладачів є забезпечення якісного виконання цілей, а дистанційне навчання значно звужує відповідні можливості освітніх послуг.

Література

1. Дистанційне навчання. *Вища освіта*. URL: <https://bit.ly/3QkSVYF>.
2. Іванченко Л. І., Береза Л. О. Проблеми впровадження дистанційного навчання з української мови в технічному ВНЗ. *Вісник Черкаського університету*. 2018. URL: <https://bit.ly/3PpNuh8>.
3. Формування мовної особистості на різних вікових етапах / Богуш А. М., Трифонова О. С., Кисельова О. І. та ін. Одеса: ПНЦ АПН України, 2008. 272 с.